

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

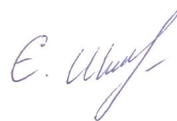
Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність 072 “ Фінанси, банківська справа та страхування”

Галузь знань 07 “Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

Зав. кафедри

Шекета Є.Ю.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економічна теорія
Викладач (-і)	Кулаєць Галина Петрівна
Контактний телефон викладача	+38(050)2383854
E-mail викладача	kulayets1@gmail.com
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarnicol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
«Економічна теорія» є дисципліною, що формує систему знань про економічний вибір суб'єктів економіки за умов обмежених виробничих ресурсів і безмежних потреб у різних соціально-економічних системах. Переваги вивчення дисципліни полягають у набутті ринково-економічного мислення студентів, з'ясуванні ролі економічної теорії у формуванні економічної політики та економічному регулюванні, засвоєнні методології економічних досліджень для розуміння тих ринкових перетворень, що відбуваються у національній економіці та вироблення вміння здійснювати економічний аналіз та практичні висновки. Завдання вивчення дисципліни полягає у: висвітленні загальних засад економічного життя суспільства; розкритті закономірностей розвитку економічної системи та діалектики взаємозв'язку її структурних елементів; вивченні механізму дії економічних законів і механізму використання їх людьми у процесі господарської діяльності; визначенні принципів рис основних соціально-економічних систем та напрямів їх еволюції, ролі економічної теорії у розробленні шляхів ринкової трансформації національної економіки. У процесі вивчення курсу студенти повинні вільно володіти економічною термінологією, понятійним апаратом і категоріями дисципліни у процесі їх дискусійного обговорення; застосовувати методологію і методи економічної теорії до аналізу певних економічних процесів і явищ; вміти робити узагальнення і висновки та давати порівняльні характеристики різних поглядів і концепцій, які мають місце у сучасній економічній теорії; творчо використовувати теоретичні положення для аналізу конкретних ринкових ситуацій, вміти давати власну науковообґрунтовану оцінку будь-якого економічного явища.	
3. Мета та цілі курсу	
Формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.	
4. Результати навчання (компетентності)	
✓ організовувати взаємозв'язок своїх знань і впорядковувати їх; ✓ уміти вирішувати проблеми; ✓ самостійно займатися своїм навчанням; ✓ працювати з різними базами даних; ✓ уміти працювати з масивом інформації та класифікувати її; ✓ організовувати взаємозв'язок минулих і дійсних подій; ✓ критично ставитись до того чи іншого аспекту розвитку нашого суспільства; ✓ бачити важливість політичного й економічного оточення, в якому проходять навчання та робота; ✓ уміти співпрацювати у колективі; ✓ входити до групи або колективу та робити свій внесок; ✓ уміти організовувати свою роботу; ✓ уміти використовувати нові технології інформації та комунікації;	

✓ показувати стійкість перед труднощами; ✓ уміти знаходити нові рішення.						
5. Організація навчання курсу						
Обсяг курсу 270 год.						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			120 год.			
семінарські заняття / практичні / лабораторні			84 год.			
самостійна робота			66 год.			
Ознаки курсу						
Семестр		Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
II, III		072 “ Фінанси, банківська справа та страхування”	I, II	нормативна		
Тематика курсу						
Тема, план		Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
II семестр						
Тема 1. Предмет та метод економічної теорії Еволюція поглядів на об’єкт економічного дослідження та етапи становлення і розвитку економічної науки. Загальне визначення об’єкту економічного дослідження та його конкретизація у поняттях “виробництво”, “обмін”, “розподіл”, “споживання”. Суб’єкти економічних відносин у різних суспільствах. Визначення предмету економічної теорії. Мета економічного дослідження. Функції економічної теорії. Метод та засоби економічного дослідження. Використання методу абстракції в економічній теорії. Обґрунтування економічних законів та категорій. Економічні моделі. Математичні методи. Роль практики, експерименту. Інформаційна база економічних досліджень. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія і інші науки про суспільство і природу. Завдання економічної теорії в умовах переходу України до ринкової економіки.		Лекція №1, 2, 3, практичне заняття №1,2	[1, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Потреби та споживчі блага Потреби та споживчі блага. Різноманітність потреб та підходи до їх		Лекція № 4, 5, 6, практичне	[1, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал,	5 балів	До наступного заняття за розкладом

класифікації. Споживчі блага як засіб задоволення потреб. Безмежність потреб як стимул для виробництва. Граничне споживче благо і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності споживчого блага та його вплив на поведінку споживача. Споживчий вибір.	заняття №3, 4, 5		підготуватися до практичного заняття		
Тема 3. Суспільне виробництво та ресурси Суспільне виробництво та його основні фактори. Історичні типи суспільного виробництва. Предмети праці і засоби праці. Робоча сила. Суспільне виробництво як єдність продуктивних сил і виробничих відносин. Спеціалізація, раціональне розміщення, кооперація, оптимізація масштабів виробництва як засоби зростання результативності виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Первинне, вторинне і третинне виробництво. Ресурси виробництва. Економічне тлумачення понять “земля”, “праця”, “капітал”, “підприємницька здатність”. Обмеженість ресурсів та проблема економічного вибору. Виробничі можливості економіки. Закон спадної граничної продуктивності факторів виробництва та його вплив на поведінку виробника. Ресурсний потенціал України. Технологічний спосіб виробництва. Еволюція технологічних способів виробництва. Сучасний технологічний спосіб виробництва. Технологічний спосіб виробництва в Україні. Продукт як результат втілення факторів виробництва. Необхідний та додатковий продукт. Ефективність використання факторів виробництва. Продуктивність праці, фондівіддача, матеріаломісткість продукції. Економічне зростання та його особливості на сучасному етапі	Лекція №7, 8, 9, 10, практичне заняття №6, 7	[3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Економічні відносини власності. Економічний зміст власності. Власність і виробництво. Власність на засоби виробництва в системі	Лекція №11,12, 13, практичне	[3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуват	5 балів	До наступного заняття за розкладом

виробничих відносин. Власність на робочу силу. Власність на продукт як результат виробництва. Право власності. Типи, види і форми власності. Еволюція відносин власності. Відносини власності в індустріально розвинутих країнах та країнах, що розвиваються. Реформування відносин власності в постсоціалістичних країнах. Власність в умовах сучасної України. Роздержавлення та приватизація власності: необхідність, сутність, форми та методи.	заняття №8,9,10		ися до практичного заняття		
Тема 5. Економічні системи. Поняття “економічна система”. Еволюція економічних систем. Економічна система ринкової економіки та модель її економічного кругообігу. Принципи ринкової економіки. Значення принципів економічної свободи і конкуренції. Відкритість економіки. Саморегулювання економічних процесів. Переваги і недоліки ринкової економіки. Сутність планової (адміністративно-командної) економіки та модель її економічного кругообігу. Державний монополізм. Централізований розподіл ресурсів. Ієрархія економічних інтересів. Можливості і обмеженість планової (адміністративно-командної) економіки. Соціальні гарантії і проблема рівності. Змішана економіка розвинутих країн. Економічна система сучасної України.	Лекція №14,15, 16, практичне заняття № 11, 12	[3, 4, 5, 7, 8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Товарне виробництво – основа ринкової економіки. Товарне виробництво, його риси, умови виникнення і існування. Типи товарного виробництва. Економічні переваги товарної форми організації господарства. Еволюція товарного виробництва. Товар та його властивості. Споживна вартість і вартість товару. Мінова вартість. Двоїстий характер праці, втіленої в товар. Протиріччя між приватною і суспільною працею. Величина вартості товару. Продуктивність та	Лекція №17, 18, 19,20, практичне заняття №13, 14, 15	[2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

інтенсивність праці, їх вплив на величину вартості товару. Проста і складна праця. Закон вартості як закон товарного виробництва.					
Тема 7. Гроші у функціонуванні ринку. Гроші. Виникнення та еволюція грошей. Функції грошей. Види грошей. Готівка. Паперові гроші. Замінники грошей. Банківські депозити. Закони грошового обігу. Поняття інфляції. Грошові системи. Конвертованість грошей. Гроші в Україні: історія і сучасність.	Лекція №21, 22, 23, Практичне заняття №16,17	[3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Економічний механізм ринку. Ринковий попит. Закон попиту. Графічне зображення змін попиту. Крива попиту. Нецінові чинники попиту. Еластичність попиту. Поведінка покупця на ринку. Ринкова пропозиція. Закон пропозиції. Графічне зображення змін пропозиції. Крива пропозиції. Нецінові чинники пропозиції. Еластичність пропозиції. Поведінка продавця на ринку. Ціна ринкової рівноваги. Встановлення ринкової рівноваги. Ринкова ціна. Явища дефіциту та надлишку товарів. Негативна роль монополії у встановленні ринкової рівноваги. Антимонопольні заходи держави. Державне втручання в економіку і проблема стабільності ринкової рівноваги. Встановлення ринкової рівноваги в сучасній економіці України.	Лекція №24, 25, 26, практичне заняття №18, 19, 20	[3, 4, 7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередніх тем	20 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Рівні види ринків та ринкова інфраструктура. Національний ринок як система ринків. Класифікація ринків. Ринок товарів і послуг. Ринок природних ресурсів. Ринок праці. Ринок грошей. Ринок капіталів. Ринок цінних паперів. Валютний ринок. Особливості ціноутворення на окремих ринках. Поняття ринкової інфраструктури та її елементи. Товарні біржі. Функції товарної біржі. Організація торгів та види угод. Товарні біржі в Україні. Фондові біржі, їх функції та організація діяльності.	Лекція №27, 28, 29, 30, практичне заняття №21, 22	[3, 4, 8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Фондові біржі в Україні. Банки та банківська система. Функції банків. Операції банків. Прибуток банку. Банківська система в Україні. Інвестиційні фонди, довірчі товариства, страхові компанії та інші фінансово-кредитні посередники. Служби зайнятості в організації ринку праці. Особливості ринку праці в Україні.					
III семестр					
Тема 10. Формування доходів у ринковій економіці. Принципи розподілу створеного продукту і формування доходів у ринковій та адміністративно-командній системах. Підходи до з'ясування проблеми формування доходів у ринковій економіці. Рента – доход власника за використання землі. Заробітна плата, її форми та системи. Номінальна і реальна заробітна плата. Теорії заробітної плати. Позичковий процент. Норма позичкового проценту та фактори, що її визначають. Прибуток. Прибуток як бухгалтерське і економічне явище. Норма та маса прибутку. Фактори, що впливають на норму прибутку. Роль прибутку у системі вільної конкуренції. Перерозподіл доходів та утворення кінцевих доходів. Проблема соціальної справедливості.	Лекція №31, 32, 33, практичне заняття №23, 24, 25	[3, 4, 8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Підприємство в системі ринкових відносин. Підприємництво. Підприємство та його види. Підприємство та власність. Підприємництво. Малий та великий бізнес. Розмір підприємства та фактори, що його визначають. Необхідність поєднання малого та великого бізнесу. Фермерські господарства, їх економічна суть і значення. Кооперація у діяльності фермерських господарств. Фермерство в Україні. Колективні сільськогосподарські підприємства. Державне підприємство у ринковій економіці. Державні підприємства в умовах переходу України до ринкової економіки. Фонди підприємства, їх	Лекція №34, 35, 36 практичне заняття №26, 27	[2, 3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

кругооборот та оборот. Витрати виробництва, їх структура, рівень та динаміка. Підприємницький дохід. Підприємництво в Україні. Законодавство України про підприємство і підприємництво.					
Тема 12. Домогосподарство у функціонуванні ринкової економіки. Економічна сутність домогосподарства. Еволюція домогосподарства. Доходи і витрати домогосподарства. Роль домогосподарств у економічному кругообігу. Домогосподарства в Україні.	Лекція №37,38, 39,40, практичне заняття №28, 29, 30	[3, 4, 6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 13. Управління підприємством. Менеджмент. Зміст управлінської діяльності у країнах ринкової економіки. Поняття менеджменту. Еволюція теорій управління. Функції управління фірмою: планування, організація, мотивація, контроль. Організаційні структури управління. Лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична моделі. Розвиток організаційних структур управління в сучасних умовах. Засоби управління. Комунікації (зовнішні, внутрішні, вертикальні та горизонтальні, формальні та неформальні). Прийняття рішень.	Лекція №41, 42, 43, практичне заняття №31, 32	[3, 4, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 14. Маркетингова діяльність. Необхідність та суть маркетингу. Елементи маркетингу. Функції маркетингу. Комплексне дослідження ринку. Планування асортименту товарів та послуг. Цінова політика фірми. Визначення способів реалізації товару на ринку. Рекламна діяльність. Стимулювання збуту. Концепції ринкової діяльності. Маркетинг як особлива концепція. Можливості застосування маркетингу в економіці України.	Лекція № 44,45,46, практичне заняття №33,34	[3, 4, 5, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 15. Національна економіка як ціле. Макроекономічна рівновага. Економіка як ціле та поняття макроекономіки. Властивості	Лекція №47, 48, 49, практичне	[3, 4, 5, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуват	5 балів	До наступного заняття за розкладом

економіки як цілого. Макроекономічні цілі суспільства. Зумовленість макроекономічної рівноваги. Сукупні доходи і сукупні витрати. Сукупний попит та сукупна пропозиція. Класичні, кейнсіанські та монетаристські погляди на макроекономічну рівновагу. Вимірювання результатів національного виробництва. Основні макроекономічні показники. Валовий національний продукт. Національний дохід.	заняття № 35,36		ися до до практичного заняття		
Тема 16. Макроекономічна нестабільність. Циклічність як форма руху ринкової економіки. Довгі економічні цикли. Вчення Н.Д.Кондратьєва. Середні цикли. Вчення К.Маркса про циклічний розвиток. Малі цикли. Безробіття, його причини та рівень. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Наслідки безробіття. Теорії безробіття. Заходи держави по обмеженню безробіття. Безробіття в Україні. Інфляція, її суть, причини, рівень. Види інфляції. Наслідки інфляції і антиінфляційні заходи держави. Особливості інфляції в Україні	Лекція №50, 51, 52, 53, практичне заняття № 37,38	[3, 4, 5, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 17. Макроекономічне регулювання. Державне регулювання економіки: необхідність, суть, межі та способи. Податки як засіб регулювання ринкової економіки. Податкова система. Державний бюджет: економічний зміст, джерела надходження і витрати. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Податки і державний бюджет в умовах сучасної України. Грошова політика держави. Ринок кредитів. Банки. Регулювання грошової маси. Кейнсіанські та монетаристські погляди на регулювання грошової маси. Державна політика доходів. Соціальні трансферти. Форми та методи прямого державного регулювання економіки.	Лекція №54, 55, 56, 57 практичне заняття № 39,40	[3, 4, 5, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Макроекономічне регулювання в Україні.					
Тема 18. Міжнародні економічні відносини. Міжнародний поділ праці і ефективність національної економіки. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля. Формування світових цін. Торгівельний баланс країни. Політика держави в галузі зовнішньої торгівлі. Проблема лібералізації міжнародної торгівлі. Платіжний баланс країни та його структура. Збалансування платіжного балансу. Міжнародна валютна система, її структура та еволюція. Засоби міжнародного грошового обігу. Валютний курс. Міжнародні фінансово-валютні заклади. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Світовий банк. Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР). Форми міжнародного підприємництва. Спільні підприємства. Вільні економічні зони. Входження України у світове господарство: необхідність, інтеграційний потенціал.	Лекція №58, 59,60, практичне заняття № 41, 42	[3, 4, 5, 7, 9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготовка до контрольної роботи	10 балів	До підсумкового заняття

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен. “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних ситуацій, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні
-----------------------------------	--

	твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу.
Семінарські заняття	Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (15 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (45 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (20 балів).

7. Політика курсу

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Башнянин Г.І. Політична економія / Г.І. Башнянин, П.Ю. Лазур, В.С. Медведєв. – К.: Ніка – Центр: Ельга, 2000. – 527 с.
2. Гальчинський А. С. Економічна теорія: підручник / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко. – К.:

Вища шк., 2007. – 503 с.

3. Економічна теорія. Політекономія: підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – 8-ме вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2012. – 702 с.

4. Мочерний С. В., Мочерна Я. С. Політична економія: навч. посіб. / С.В. Мочерний, Я.С. Мочерна. – 2-ге вид., виправ. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.

5. Основи економічної теорії: підручник / За ред. А.А. Чухна. – К.: Вища школа, 2001. – 606 с.

6. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: підручник / За ред. Г. Климка. – 5-те вид., випр. – К.: Знання-Прес, 2004. – 615 с.

7. Політична економія: навч. посібник / [Кривенко К.Т. та ін.], за ред. К.Т. Кривенка. – 2-ге вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 512 с.

8. Політична економія: підручник / За ред. Ю.В. Ніколенко– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 632 с.

9. Політична економія: навч. посіб. / За ред. В. О. Рибалкіна, В. Г. Бодрова. – К.: Академвидав, 2007. – 672 с.